

Bestuurlijke kaders ALM-studies Zuiveren

1. Aanleiding

Tijdens de informatieve VV van 26 oktober 2017 is de aanpak van de ALM-studies toegelicht. Daarbij is toegezegd om de bestuurlijke kaders voor deze studies aan de VV voor te leggen. In dit voorstel worden deze kaders aan u voorgelegd.

2. Voorstel

Voorgesteld wordt:

- De Asset Lifecycle Management studies voor zuiveren uit te voeren, waarbij vooral van buiten naar binnen wordt gekeken (de ALM⁺-aanpak);
- Het rapport 'Bestuurlijke Kaders ALM-studies Zuiveren' vast te stellen, waarbij de volgende kaders worden gehanteerd bij de uit te voeren ALM-studies:
 - [a] Elke zuivering voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving.
 - [b] Zuiveringen zijn in 2030 100% energieneutraal via besparing, terugwinning en opwekking.
 - [c] In elke ALM⁺-studie wordt een variant met de zuivering als 'energiefabriek' gepresenteerd.
 - [d] In elke ALM⁺-studie wordt een variant met de zuivering als 'grondstoffen-fabriek' voor één of meerdere van de top-5 grondstoffen gepresenteerd (*als stap naar circulaire zuiveringen in 2050*).
 - [e] WSHD gaat uit van 'bestrijding aan de bron', maar omdat dit niet altijd mogelijk/afdoende is, volgt WSHD de ontwikkelingen rond de Ketenaanpak Medicijnresten nauwlettend en participeert in relevante onderzoeken.
 - [f] In de ALM⁺-studie moet voldoende fysieke ruimte blijven om -indien nodig- aanvullende zuiveringstechnieken (4^e trap) zonder desinvesteringen te kunnen inpassen (flexibiliteit).
 - [g] Vanuit het beginsel 'bestrijding aan de bron' volgt WSHD de ontwikkelingen ten aanzien van microverontreinigingen en 'nieuwe' stoffen.
 - [h] In de ALM⁺-studie moet voldoende fysieke ruimte blijven om -indien nodig- aanvullende zuiveringstechnieken (4^e trap) zonder desinvesteringen te kunnen inpassen (flexibiliteit).
 - [i] WSHD participeert actief in relevante onderzoeken op weg naar een 'kosten-effectieve, circulaire zuivering in 2050' en integreert de ontwikkelingen in de ALM⁺-studies.
 - [j] Iedere ALM⁺-studie bevat een hoofdstuk innovatie.
 - [k] Uitgangspunt voor een ALM⁺-studie is een biologische zuivering, die voldoende ruimte biedt voor -indien nodig- aanvullende zuiveringstechnologie (4^e trap).
 - [l] Opschaling van innovatieve technologieën in de zuivering gebeurt op basis van bewezen techniek.
 - [m] De vigerende kaders voor de doelmatige waterketen worden gecontinueerd.
 - [n] De prognose voor het toekomstig afvalwateraanbod wordt in samenspraak met gemeenten en provincie opgesteld op basis van onherroepelijke bestemmingsplannen, de woningbouwopgave volgens de provinciale ruimtelijke visie en de woningbouwprognoses volgende de gemeentelijke ruimtelijke visie.
 - [o] Vigerende afspraken met de gemeenten in het kader van de afvalwaterketen vormen het uitgangspunt.

- [p] Via een iteratief proces met gemeenten en andere stakeholders worden gezamenlijke afspraken gemaakt over stappen op weg naar kosteneffectieve circulaire zuiveringen in 2050.
- [q] Via een iteratief proces worden afspraken met de gemeenten gemaakt over de strategie en maatregelen in de toekomstige samenwerking.
- [r] De kosteneffectiviteit wordt bepaald op basis van een bedrijfsmatige en een maatschappelijke kosten-baten analyse. Daarbij wordt een 2% tariefstijging als referentie gehanteerd.

3. Motivering

Tijdens de VV van 29 juni 2017 is de motie 'Frisse Blik op Zuiveren' van de heer Mollema aangenomen, waarin gevraagd wordt om een voorstel met de kaderstellende uitgangspunten en een procesvoorstel voor de uitvoering van de ALM-studies. Met het onderhavige voorstel wordt invulling gegeven aan deze motie.

De meeste zuiveringsinstallaties zijn gebouwd in de periode 1970-1990. Sindsdien zijn er nog wel aanpassingen geweest, maar om een goed renovatie- en investeringsprogramma op te stellen, dienen Asset Lifecycle Management (ALM) studies te worden uitgevoerd. Naast de technische aspecten om de zuivering weer optimaal te laten presteren, is het ook belangrijk om de verschillende omgevingsfactoren en bestuurlijke ambities mee te nemen in deze studies. Conform de motie wordt rekening gehouden met de bestuurlijke ambities en de ontwikkelingen in de omgeving, zodat de aanpak van de ALM's wordt verbreed tot een ALM⁺-aanpak.

Als belangrijke stip op de horizon is als algemene doelstelling bij deze studies geformuleerd:
kosteneffectieve, circulaire zuiveringen in 2050

Om dit te kunnen realiseren wordt bij de kaders voor de ALM⁺-studies niet alleen ingegaan op de wet- en regelgeving, maar wordt vooral aandacht besteed aan de kaders vanuit de bestuurlijke ambities:

- energietransitie;
- het terugwinnen van grondstoffen;
- medicijnresten en hormoonverstorende stoffen;
- microverontreinigingen en 'nieuwe' stoffen;
- innovatie.

Daarnaast wordt aandacht besteed aan bestuurlijke kaderstellende uitspraken voor de omgevingsontwikkelingen:

- het afvalwateraanbod
- de samenstelling van het afvalwateraanbod
- de afspraken vanuit de samenwerking in de afvalwaterketen

Bij het vergelijken van de verschillende varianten zijn ook de kosten van belang. Vanuit de bestuurlijke kaders wordt daarbij voorgesteld om daarbij uit te gaan van een maatschappelijke kosten-baten analyse.

Bij de aanpak van de ALM⁺-studies wordt uitgegaan van een gemiddelde doorlooptijd van 2 jaar, waarin verschillende fases inclusief de besluitvorming worden doorlopen.

1. Inventarisatiefase:

In de eerste fase wordt de huidige situatie geïnterpreteerd, waarbij niet alleen de toestand en de prestaties van de zuivering in beeld worden gebracht maar ook aandacht wordt besteed aan de verschillende maatschappelijke en omgevingsontwikkelingen.

Op basis van de verzamelde informatie worden de verschillende varianten geïdentificeerd die in de volgende fase onderzocht kunnen worden. Het college van D&H stelt de onderzoeksvarianten vast en brengt dit via een schriftelijke mededeling ter kennis van de commissie Water.

2. Lifecycle Analyse van de varianten:

Voor elke variant worden de zuivering- en duurzaamheidsprestaties, maatschappelijke kosten en baten, de flexibiliteit en onzekerheden/gevoeligheden voor de zuivering gedurende de looptijd bepaald. Op basis hiervan kan de VV een transparante afweging maken over de uiteindelijke voorkeursvariant.

3. Uitwerking voorkeursvariant:

Na de vaststelling van de voorkeursvariant door de VV, wordt deze verder geconcretiseerd in een Meerjaren Investerings Programma (MIP), een Meerjaren Onderhoud Programma (MOP) en een Meerjaren Bedrijfsvoering Programma (MBP). Deze worden via de reguliere P&C-cyclus verwerkt in de Kadernota en Meerjarenbegroting.

De geformuleerde ambities en doelstellingen worden niet alleen per ALM gezien, maar ook op het integrale niveau van het Programma Zuiveren. Daarover wordt regelmatig gerapporteerd.

4. Risico's

De maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van de zuiveringen zijn volop in beweging. Daarbij kan voortschrijdende ontwikkelingen aanleiding zijn tot aanvullende eisen, varianten of afwegingscriteria. Door een duidelijke fasering met besluitvorming in college en VV op te nemen bij de aanpak wordt dit risico zo goed mogelijk beheerst.

5. Financiële aspecten

In de Meerjarenbegroting is budget opgenomen voor de uitvoering van de ALM⁺-studies conform de gegeven prioritering.

6. Personele aspecten

In de Jaarplannen is rekening gehouden met de uitvoering van de ALM⁺-studies conform de planning.

7. Juridische aspecten

Met dit voorstel wordt invulling gegeven aan de motie 'Frisse Blik op Zuiveren'.

8. Duurzaamheidsaspecten

De duurzaamheid wordt ingevuld via het beperken van het energiegebruik, het terugwinnen c.q. opwekken van energie en de aanpak voor medicijnresten en andere 'nieuwe' stoffen.

9. Communicatieve aspecten (in-en extern)

De ALM-studies zuiveren hebben belangrijke communicatieve externe en interne aspecten. Diverse externe en interne stakeholders moeten een wezenlijke bijdrage leveren aan het welslagen van deze studies.

Na het VV-besluit over de kaderstelling wordt het rapport actief verspreid naar en besproken met alle gemeenten in het beheergebied en naar de Unie en andere waterschappen.

10. Informatievoorzienings- en ICT-aspecten/Gevolgen Technische automatisering

Niet van toepassing

11. Wijze van publiceren

- ☒ Intranet
- ☒ Internet

12. Evaluatie

De bestuurlijke kaders worden eind 2019 geëvalueerd, waarbij op basis van de ervaringen en ontwikkelingen een aanscherping of aanpassing van de verschillende kaders aan de orde kan komen.

Vergaderdatum: 25 januari 2018

Agendapunt: 6.

BESLUIT VERENIGDE VERGADERING

Bestuurlijke kaders ALM-studies Zuiveren

DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA,

op voordracht van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta d.d. 12-12-2017;

gehoord het advies van de commissie Water van 8-1-2018;

overwegende dat:

- De meeste zuiveringen zijn gebouwd tussen 1970 en 1990;
- Er een paradigma-shift optreedt van 'zuiveren van afvalwater' naar 'produceren van schoon water, energie en grondstoffen';
- Asset Lifecycle Management (ALM-)studies uitgevoerd moeten worden om de renovatie- en investeringsopgave van de zuiveringen te bepalen;
- Via de motie 'Frisse Blik op Zuiveren' nadrukkelijk gevraagd wordt om in deze studies ook de omgevingsfactoren en bestuurlijke ambities mee te nemen.

gelet op:

- artikel 77 Waterschapswet;

BESLUIT:

- De Asset Lifecycle Management studies voor zuiveren uit te voeren, waarbij vooral van buiten naar binnen wordt gekeken (de ALM⁺-aanpak);
- Het rapport 'Bestuurlijke Kaders ALM-studies Zuiveren' vast te stellen, waarbij de volgende kaders worden gehanteerd bij de uit te voeren ALM-studies:
 - [a] Elke zuivering voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving.
 - [b] Zuiveringen zijn in 2030 100% energieneutraal via besparing, terugwinning en opwekking.
 - [c] In elke ALM⁺-studie wordt een variant met de zuivering als 'energiefabriek' gepresenteerd.
 - [d] In elke ALM⁺-studie wordt een variant met de zuivering als 'grondstoffen-fabriek' voor één of meerdere van de top-5 grondstoffen gepresenteerd (*als stap naar circulaire zuiveringen in 2050*).
 - [e] WSHD gaat uit van 'bestrijding aan de bron', maar omdat dit niet altijd mogelijk/afdoende is, volgt WSHD de ontwikkelingen rond de Ketenaanpak Medicijnresten nauwlettend en participeert in relevante onderzoeken.
 - [f] In de ALM⁺-studie moet voldoende fysieke ruimte blijven om -indien nodig- aanvullende zuiveringstechnieken (4^e trap) zonder desinvesteringen te kunnen inpassen (flexibiliteit).
 - [g] Vanuit het beginsel 'bestrijding aan de bron' volgt WSHD de ontwikkelingen ten aanzien van microverontreinigingen en 'nieuwe' stoffen.
 - [h] In de ALM⁺-studie moet voldoende fysieke ruimte blijven om -indien nodig- aanvullende zuiveringstechnieken (4^e trap) zonder desinvesteringen te kunnen inpassen (flexibiliteit).
 - [i] WSHD participeert actief in relevante onderzoeken op weg naar een 'kosten-effectieve, circulaire zuivering in 2050' en integreert de ontwikkelingen in de ALM⁺-studies.

